

ลักษณะ เฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

นางสาวกาญจนา พันธุ์คำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

087843

THE PHONOLOGICAL CHARACTERISTICS OF LAO DIALECTS

IN AMPHOE MUANG, NAKHON PATHOM

Miss Kanchana Panka

คุณย์วิทยธรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะ เฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

โดย นางสาวกาญจนา พันธุ์คำ

ภาควิชา ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

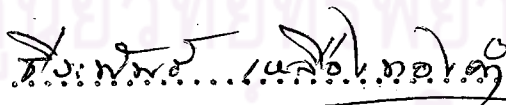
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

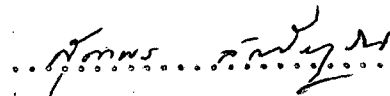
.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ภาณุพงศ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สุตาพร ลักขณยานาวิน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
ชื่อนิสิต นางสาวกาญจนา พันธุ์คำ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีระพันธ์ เหลืองทองคำ
ภาควิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ การศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวที่คนไทยเชื้อสายลาวในอำเภอเมืองนครปฐมใช้พูดในชีวิตประจำวัน ซึ่งแบ่งออกเป็นภาษาย่อยสี่ภาษาคือ ภาษาลาวโขง ภาษาลาวครึ่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง โดยศึกษาเสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระของแต่ละภาษา เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของลักษณะของเสียงเหล่านี้ในภาษาย่อยทั้งสี่ภาษาดังกล่าว แล้วจึงนำไปเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์นี้ ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่คัดเลือกจากผู้ใช้ภาษาย่อยแต่ละภาษา รวมทั้งสิ้น 15 คน

ผลของการวิจัยแสดงว่า ลักษณะทางด้านเสียงของภาษาย่อยทั้งสี่ภาษา มีทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวใต้กับภาษาลาวเวียงคล้ายคลึงกันมาก และแตกต่างจากลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวโขงและภาษาลาวครึ่งอย่างเห็นได้ชัด จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวโขง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง มี 6 หน่วยเสียงเท่ากัน ส่วนในภาษาลาวครึ่ง มี 5 หน่วยเสียง ลักษณะของเสียงพยัญชนะและเสียงสระในภาษาย่อยทั้งสี่ภาษามีความคล้ายคลึงกัน จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาวครึ่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง มี 20 หน่วยเสียง และไม่มีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ในขณะที่ในภาษาลาวโขงมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง และมีเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 3 เสียง ส่วนจำนวนหน่วยเสียงสระในภาษาย่อยทั้งสี่ภาษามี 18 หน่วยเสียง เท่ากัน เสียงสระประสมสองเสียงใน

ภาษาลาวครึ่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง มี 14 เสียง ส่วนสระประสมสามเสียง
ในภาษาย่อย แต่ละภาษามี 3 เสียง

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะ และเสียงสระ
ในภาษาย่อย ทั้งสี่ภาษาดังกล่าวกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์
ต่างกัน แต่ลักษณะของเสียงพยัญชนะ และเสียงสระ คล้ายคลึงกัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

tonemes, there are only five in Lao Khrang. They are similar in that the consonant phonemes and all eighteen vowel phonemes in all dialects are phonetically similar. However, Lao Khrang, Lao Tai and Lao Wiang all have twenty consonant phonemes and no consonant clusters whereas Lao Song has nineteen consonant phonemes and three consonant clusters. Lao Song further differs in that it has fifteen diphthongs as opposed to the fourteen in the other three dialects. They are all, however, similar in each containing three triphthongs.

In conclusion, the tones in all the above mentioned dialects differ from those in standard Thai but the consonants and vowels display certain similarities.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือแนะนำและให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีระพันธ์ เหลืองทองคำ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นแนะนำช่วยเหลือ ทั้งยังได้ตรวจแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างถี่ถ้วนมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรนที ภาณุพงศ์ อาจารย์สุตาพร ลักษณ์ยนาวัน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ในการออกเก็บข้อมูลภาคสนามและการรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก พัฒนาการจังหวัด นายอำเภอ และพัฒนาการอำเภอ ทุกอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดนครปฐม ผู้บอกภาษาทั้ง 15 ท่าน อาจารย์สุชาติ ผุดผ่อง คุณทินวัฒน์ นาคชุ่ม และอาจารย์วิทยาลัยครูนครปฐมอีกหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ
รายการภาพประกอบ	ฉ
บทที่	

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
คำจำกัดความ	9
ประวัติความเป็นมาของคนไทยเชื้อสายลาวในอำเภอเมืองนครปฐม	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการค้นคว้า	27
ประวัติของผู้บอกภาษา	30
เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า	32
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41

3. วรรณยุกต์	
คำอธิบายเกี่ยวกับวรรณยุกต์	44
หลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์	49
วรรณยุกต์ในภาษาลาวโซ่ง	51
วรรณยุกต์ในภาษาลาวครั่ง	55
วรรณยุกต์ในภาษาลาวใต้	59
วรรณยุกต์ในภาษาลาวเวียง	63
เปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวโซ่ง ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง	67
4. พยัญชนะ	
หน่วยเสียงพยัญชนะ	77
เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะในภาษาลาวโซ่ง ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง	84
5. สระ	
หน่วยเสียงสระ	105
เปรียบเทียบเสียงสระในภาษาลาวโซ่ง ภาษาลาวครั่ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง	115
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
ผลการวิจัย	123
อภิปรายผล	127
ข้อสังเกต	129
ข้อเสนอแนะ	139
บรรณานุกรม	140

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์	49
2. เปรียบเทียบลักษณะของเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในแถว A	70
3. เปรียบเทียบลักษณะของเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในแถว B	71
4. เปรียบเทียบลักษณะของเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในแถว C	72
5. เปรียบเทียบลักษณะของเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในแถว DL	74
6. เปรียบเทียบลักษณะของเสียงวรรณยุกต์และการแยกเสียงวรรณยุกต์ ในแถว DS	75
7. หน่วยเสียงพยัญชนะ	77
8. เสียงปฏิภาคของพยัญชนะ	103
9. หน่วยเสียงสระในภาษาลาวไซ่ง่ ภาษาลาวครั้ง ภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง	105

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1. แผนที่จังหวัดนครปฐม	12
2. แผนที่แสดงการกระจายของลาวกลุ่มต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม	17
3. แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทถิ่นต่าง ๆ	20
4. ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวโข่ง	51
5. ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวครั้ง	55
6. ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวใต้	59
7. ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวเวียง	63
8. แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวโข่ง ภาษาลาวครั้ง ภาษาลาวใต้ ภาษาลาวเวียง และภาษาไทยมาตรฐาน	67
9. แผนที่แสดงการกระจายของลาวกลุ่มต่าง ๆ ในเขตอำเภอกำแพงแสน	209
10. แผนที่แสดงการกระจายของลาวกลุ่มต่าง ๆ ในเขตอำเภอดอนตูม	210
11. แผนที่แสดงการกระจายของลาวกลุ่มต่าง ๆ ในเขตอำเภอนครชัยศรี	211
12. แผนที่แสดงการกระจายของลาวกลุ่มต่าง ๆ ในเขตอำเภอบางเลน	212
13. แผนที่แสดงการกระจายของลาวกลุ่มต่าง ๆ ในเขตอำเภอสสามพราน	213